

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Deres ref: 17/1184

Oslo, 05.07.2017
Vår ref: Stein Johnsen/ 17-18954

Hørings svar - Forslag til endring i forskrift om offentlig godkjenning av renhold virksomheter mv

Hovedorganisasjonen Virke representerer 20.000 virksomheter, med 225.000 ansatte, innen tjenesteytende sektor. Virke har 132 renholdsbedrifter som medlemmer. Nesten samtlige har bedriftsmarkedet som kunder. Virke har også CityMaid AS, som er en stor og seriøs aktør innenfor forbrukermarkedet, som medlem. Renholdsoverenskomsten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund (NAF) og Virke er opprettet i denne bedriften, som har cirka 200 ansatte og relativt mange renholdere er organisert i NAF.

Departementets forslag til endringer

Det er små og forsiktige endringer som departementet foreslår og Virke har ingen innvendinger mot disse.

Frist for årlig melding bør fortsatt være 31. januar. Denne datoen er innarbeidet og greit for bedriften å ha en slik fast dato på nyåret å forholde seg til etter at det jo også blir varslet i forkant. Varslingen kan da også skje til alle på samme tidspunkt. Virke er også enig i at samme regel om varsel og virkning skal gjelde ved manglende innsending av dokumentasjon.

Virke støtter også departementets forslag til materielle og tekniske endringer. Når det gjelder kategorien "godkjent uten ansatte" i § 6 får Virke tilbakemelding fra medlemmer om at det er mange som seiler under falskt flagg. Departementets forslag til presisering i § 8 nr. 2 er derfor bra. I tillegg mener Virke at det i § 6 bør presiseres at "godkjent uten ansatt" betyr at godkjenningen kun gjelder søker personlig.

Offentlig godkjenningsordning og forbrukermarkedet

At departementet, mot alle tilrådninger, ennå ikke foreslår å ta bort den svært uheldige bestemmelsene i forskriftens § 17 nr. 2, er oppsiktsvekkende. Denne bestemmelsen sier i realiteten at det er greit å kjøpe renhold i

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

www.virke.no

forbrukermarkedet fra ulovlig bedrift. Departementet er kjent med de store utfordringer som er i dette markedet og argumentene for å fjerne § 17 nr. 2. Siden departementet likevel avventer å fjerne denne uheldige bestemmelsen og ønsker synspunkter på dette, gjengis problemstillingene i korte trekk som følger:

Forbrukermarkedet for renhold er betydelig. Departementet anslår at i overkant av 270 000 husstander kjøper renhold. Dette utgjør 12 % av norske husstander, (mens andre undersøkelser anslår at helt opp til 30 % av norske husstander kjøper renholdstjenester). Det er forskjellige anslag av hvor stor del av dette markedet som er svart. Fafo har anslått at 20 % utgjør det hvite markedet. NHO har et anslag på at 97 % av markedet er svart. Sintef viser i sin rapport til diverse spørreundersøkelser som blant annet går ut på hvem som sier de kjøper svart eller hvitt. Sintef rapporten har et anslag på at det svarte markedet er alt fra 40 til 97 %. CityMaid AS er som nevnt ovenfor de store seriøse aktørene i forbrukermarkedet. De har ingen nevneverdig konkurranse fra andre seriøse bedrifter i dette markedet, men rapporterer at deres konkurrent er det svarte markedet/kriminelle foretak. Av departementets overnevnte totale marked har CityMaid cirka 1,5 % av markedet. Virke sin lange erfaring med dette markedet er at om lag 98 % av forbrukermarkedet er svart. Vi tror at erfaringer og analyser foretatt av CityMaid, Virke og NHO gjennom mange år gir sikrere svar enn spørreundersøkelser som går ut på å spørre om personer kjøper svart (dvs. be om at folk innrømmer lovbrudd). I følge Fri Fagbevegelse burde en renholdstjeneste i 2014 koste 480 kr. timen i forbrukermarkedet for at bedriften skulle være seriøs. Sintef viser i sin rapport til svarte aktører som tar 150 kr. timen (men bare hvis kunden er helt fornøyd og her kan prisen forhandles på!).

Pris blir en viktig faktor for at så mange velger å kjøpe denne tjenesten svart. En annen faktor er at oppdagelsesrisiko ansees fraværende. Det er et faktum at i Norge bruker ikke myndighetene ressurser på å kontrollere store skatteunderdragelser og kriminalitet i forbrukermarkedet for renhold. En tredje faktor er § 17 nr. 2, hvor lovgiver sågar uttrykkelig påpeker at forbruker ikke trenger å kjøpe renholdstjenester fra lovlig bedrift. Det kan ut fra ovennevnte se ut som om myndighetene rent faktisk lukker øynene for dette store samfunnsproblemet.

Disse faktorene gjør også at det ser ut som det har bredt om seg en oppfatning i befolkningen at renholdstjenester er greit å kjøpe svart. Her får man en svært betenkelig etikk og skattemoral inn i de tusen hjem. Det gjør det svært vanskelig å drive seriøs virksomhet i dette markedet. De fleste seriøse bedrifter har gitt opp dette markedet, og de få som er igjen sliter med å overleve.

Det minste og det enkleste man må kunne forlange fra departementets side er at man nå fjerner § 17 nr. 2. Lovgiver kan ikke fortsette med å gi denne type negative signaler, og dermed bidra til det store omfanget av svart arbeid og omsetning i samfunnet.

Situasjonen tilsier også at Norge følger Sveriges eksempel og innfører et skattefradrag for renholdstjenester (og ev annen hjemmehjelp). Det svenske RUT-fradraget har vært vellykket og har bidratt til å redusere den svarte økonomien i forbrukermarkedet og endre folks holdninger.

Vi viser også til at man i Danmark har innført flere typer av kontroll og sanksjonsmuligheter i forbrukermarkedet. I Norge er alle myndigheter fraværende når det gjelder kontroll av forbrukermarkedet for renhold og uttaler sågar at de ikke prioriterer dette området.

Til sist ber Virke om at Arbeidstilsynet, skatteetaten, politiet og andre kontrollmyndigheter i større grad samarbeider og synliggjør kontrollvirksomhet innenfor forbrukermarkedet for renhold. Arbeidstilsynet har påpekt at de ikke har kontrolladgang inne i private hjem, men de har kontrolladgang overfor all svart arbeidskraft som beveger seg mellom de private hjem og som er lett synlige med sine biler, bøtter og mopper. Det vil således kunne være relativt lett å avsløre forbruker som kjøper fra ulovlig/ikke godkjent virksomhet. Nå er det på tide å begynne målrettede kontroller der hvor kriminalitet og svart arbeid er håpløst dominerende. Inntil så kanskje skjer må det helt enkle og opplagte gjøres nå, nemlig fjerne § 17 nr. 2, mens det enda finnes håp om seriøsitet og lovlig tilstander i dette markedet.

Departementet påpeker også at godkjenningsordningen er lite kjent av forbruker. Det er kanskje ikke så merkelig så lenge godkjenningsordningen faktisk ikke gjelder for forbruker. Det påpekes også at det er vanskelig for forbruker å finne seriøse renholdsleverandører. Hvis godkjenningsordningen også gjelder for forbruker, vil forbruker ha en oppfordring til å finne godkjente på Arbeidstilsynet oppdaterte og lett tilgjengelige sider. En fjerning av § 17 nr. 2 vil også gjøre det lettere å nå frem med informasjon og holdningskampanjer rettet mot forbruker.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Stein Johnsen
Direktør Virke Service